

Bio sam slijep, a sada vidim

Na ovaj sam svijet došao kao slijepac, ali ne u doslovnom, nego u duhovnom smislu. Rodio sam se 1899. godine u izuzetno brdovitom i nedostupnom dijelu Asturije, koji s pravom nazivaju “španjolskom Švicarskom”. Roditelji su mi bili predani katolici i bezuvjetno su vjerovali sve što je naučavala Rimokatolička crkva. Oni su, u pravom smislu tog izraza, imali slijepu vjeru, koju su prenijeli na svojih sedamnaestoro djece. Katolička vjera prožimala je srce, razum i samo tijelo svakog pojedinog od nas. Predanu ljubav i štovanje Marije usisali smo već s majčinim mlijekom, a kasnije su nas djecu poučavali važnosti medaljica, škapulara, krunica i svetačkih slika. Ono što je svećenik govorio bilo je zakon i po tome je trebalo postupati.

Dokle god mi seže sjećanje, osjećao sam se privučen svemu što je bilo povezano sa Crkvom ili sa svećenikom. Svećenike smo smatrali nadljudima lišenim uobičajenih ljudskih potreba i slabosti. Najveće zadovoljstvo bilo mi je služiti kao ministrant. Najvećom povlasticom i čašću smatrao sam to što sam se, kako bih pomagao svećeniku tijekom mise, rano izjutra mogao probijati kroz snijeg tri kilometra stazom među brdima. Kad mi je bilo sedam godina napamet sam znao molitve ministranata na latinskom.

Slijepa vjera u crkvu

Naše obiteljske pobožnosti sastojale su se od moljenja krunice i poduljeg zazivanja svetaca zaštitnika i provodili smo ih svake večeri, bez ikakva izuzetka. Cijela obitelj, uključujući i malu djecu, u tu bi se svrhu okupila u kuhinji, koja je služila i kao dnevna soba. Bilo nas je cijela gomila! Kad bi moj tata iz džepa izvukao krunicu, to je bio znak da svi kleknemo na kameni pod spremni za mučenje koje je, uglavnom, potrajalo četrdesetak minuta.

Moljenje krunice uključivalo je “Apostolsko vjerovanje”, trideset i pet molitava “Zdravo Marijo”, šest “Slava Ocu”, pet molitava “Oče

naš”, jedne “Anđele čuvaru” i tri lauretanske litanije. I kao da to nije bilo dovoljno, slijedio je čitav niz zaziva i molitava različitim djevicama, anđelima i svecima, koji su trebali osigurati osobitu pomoć za sve moguće životne okolnosti.

Štovanje slika

Religijski život za moje mladosti bio je usredotočen na jedan godišnji vrhunski doživljaj: blagdan “Djevice od Albe”, koji se slavio petnaestoga kolovoza, na dan Marijina uznesenja. Ta “Djevica” je bila zaštitnica našega kraja. Prema legendi je Djevica Marija srela nekog pastira na brežuljku po imenu Alba. U čast tog ukazanja ondje je sagrađeno svetište. Svake godine ophodnja od više tisuća hodočasnika izbliza i izdaleka pohodila bi to mjesto. Tijekom ophodnje kroz gorski kraj nosilo se kip Djevice odjeven u svečanu opravu, a pratili su ga vjernici koji bi zazivali njezino ime i iskazivali joj štovanje, molili je da učini neko čudo ili zahvaljivali za ono koje je već učinila. Svaka španjolska pokrajina štuje barem jednu takvu čudesnu Djevicu. Fatima ima stotine “kopija”!

Rimokatolička teologija pravi razliku između kipa i osobe koju taj kip predstavlja, ali je ta razlika sasvim teoretske naravi. Nema sumnje da smo i ja i ti jednostavni brđani uistinu štovali tu prikazu. Što se nas ticalo, taj je kip bio obdaren nadnaravnom snagom, premda se nije ni radilo o kipu u pravom smislu riječi, nego o nekoliko štapova koji su sačinjavali neku vrst kostura i na koje je bila nasadena glava, oko kojih je na poslijetku omotana svila i zlato. Kada sam jednog dana vidio kako žene koje su ukrašavale oltar skidaju odjeću s kipa, ostao sam bez riječi od zaprepaštenja. Djevica mojih snova bilo je obično drveno postolje! Ta razočaravajuća slika zauvijek je ostala urezana u mojem sjećanju.

Naš svećenik je primijetio da me privlači sve što je povezano s religijom pa mi je predložio da se školujem za svećenika. Budući da sam imao vrlo visoko mišljenje o tom pozivu, dopustio sam mu da me uvjeri, na golemu radost i zadovoljstvo mog duboko religioznog oca i na zaprepaštenje moje, jednako tako religiozne, majke, čija se majčinska ljubav i nagon usprotivila tome.

Redovnik i svećenik

Kad mi je bilo dvanaest godina napustio sam svoj dom, svoga oca, svoju majku, sestre i braću i nikada ih više nisam vidio. Ali uzvišenost svećeničkog položaja, privlačnost samostanskog života i dobri izgledi za spasenje moje duše nadvladali su prirodnu tugu koja me snašla kad sam se morao oprostiti od obitelji i svega što me okruživalo u djetinjstvu.

Poslali su me u jedan odgojni dom u pokrajini Valladolid, koji su vodili svećenici dominikanskog reda i koji je bio određen za dječake koje su njihovi roditelji izdvojili za svećeničku službu.

U četiri godine koje sam proveo u tom domu nisam naučio samo uobičajeno školsko gradivo, nego sam postao i odličan poznavatelj rimokatoličkog Katekizma. U to doba bilo je tako da mi je katolicizam obuzeo tijelo i nutrinu i u moju dušu usadio sjeme nesnošljivosti. Katekizam je tvrdio da postoji samo jedna prava Kristova crkva, izvan koje nema spasenja. Ta jedina crkva bila je "sveta katolička apostolska Rimska crkva". U to doba je u mojoj mladoj duši izgrađen prikaz Boga kao strogoga suca koji je uvijek spreman kazniti nas za naše grijeh; srditoga Bog kojega se trebalo umiriti dobrim djelima, pokorama i samokažnjavanjem.

U prve dvije školske godine više puta sam bio počašćen osobitim ocjenama, jer sam se primjereno držao svakog propisa i s velikom se marljivošću posvećivao učenju. Nakon te škole stupio sam u novicijat dominikanaca u Avili te sam, kad mi je bilo šesnaest godina, u poznatom samostanu Santo Tomas primio crno-bijelu redovničku odoru dominikanskog reda.

Doba muke

Cijela jedna godina bila je posvećena pojačanom proučavanju samostanskih pravila i propisa i nadstojnik je neprestano i temeljito pazio da se toga i držimo. Učili smo i napjeve za "Oficij Blažene Djevice Marije". Bilo je to godinu dana teških provjera i kušnja, koje su mogli izdržati samo oni najjači. Od 14. rujna do Uskrsa bilo je doba posta. Pisma koja su nam stizala ili koja smo slali pomno su cenzurirana od strane učitelja novakâ. Svaki doticaj s vanjskim svijete-

tom bio je zabranjen. Nismo smjeli čak ni porazgovarati s redovnicima i svećenicima iz samostana. Svaki tjedan, uglavnom subotom, morali smo se ispovjediti, i to učitelju novakâ, koji je ujedno bio i naš nadstojnik i neprestani nadziratelj. Lako je pretpostaviti da su se mladi novaci, u pravilu, silno bojali ispovjedaonice! (Te nemilosrdne prakse u međuvremenu su izmijenjene putem crkvenog kanonskog prava.) Sanjao sam i unaprijed se radovao tome što ću jednoga dana i ja biti potpun svećenik i to mi je davalo potrebno ohrabrenje da uspješno izdržim tih godinu dana preispitivanja i potpunog samoodricanja.

Prvi dio slobode primio sam 8. rujna 1917. godine kada sam, na Blagdan rođenja Djevice Marije, položio svoj zavjet kao redovnik dominikanskog reda. Uslijedile su još četiri godine studija u Santo Tomasu, u zgradi koja se nalazila neposredno do doma u kojem su boravili novaci.

Od dana kada sam kao dvanaestogodišnjak napustio roditeljski dom pa sve do svršetka studija u Santo Tomasu, kad mi je bila dva deset i jedna godina, nisam razgovarao ni s jednom ženom. Ženski rod je našim mladim srcima bio opisan kao nešto zlo i u više navrata pričali su nam vjeroučitelji priče o svecima koji nikada nisu vidjeli čak ni lice svoje majke. Mi smo trebali nasljedovati te "primjere nevinosti i čistoće".

Studij u Americi

Posljednje godine studija su me, zajedno s još sedamnaest studenata iz Santo Tomasa, poslali u Ameriku. Dobili smo crnu opravu kakvu nose sjevernoamerički svećenici te smo prvi put nakon devet

godina kročili ulicama Madrida. Promatrali smo lijepe mlade žene i crvenjeli u licu čim bi nam se susreli pogledi.

Imao sam samo dvadeset i jednu godinu i još nisam bio sreo nikoga tko nije rimokatoličke vjere. U ono doba svakoga se u Španjolskoj ubrajalo u pripadnike Rimokatoličke crkve. Doduše, čitao sam i čuo za protestante, ali nisam mogao vjerovati da takvi ljudi uistinu postoje.

Moja prva prigoda da upoznam nekoga tko nije katoličke vjere bila je na lađi kojom smo plovili za Sjevernu Ameriku. Na lađi je bio jedan američki gospodin koji je proveo nekoliko godina u Španjolskoj i sada se sa svojom zanosnom sedamnaestogodišnjom kćeri vraćao natrag u Sjedinjene Države. Kći je tečno govorila španjolski pa smo jednoga dana nas trojica kolega zašla u razgovor s njom. Zapanjeno smo utvrdili da je ona protestantske vjere. S gorljivom revnošću i s nimalo opreza počeli smo je "obrađivati". Upotrijebili smo sve što smo bili naučili o tome kako nekog protestanta obratiti na katolicizam.

Načeli smo temu o svetoj Djevici Mariji te djevojku upitali: "Zar ti ne vjeruješ u svetu Djevicu Mariju?" – "Vjerujem," glasio je njezin odgovor, "ali ne na isti način kao i vi." Taj priprost odgovor nas je zapanjio. "Zar ne znaš da se, ako želimo biti spašeni, trebamo moliti Mariji?" – "Ne, nisam to znala", odgovorila je brzo i bezbrižno. Na posljertku smo joj u svom očajanju rekli: "Pa zar ne znaš da bi se djevojka kao što si ti trebala moliti Mariji kako bio očuvala svoje djevičanstvo?" Ona je na to zaplakala i potrčala stubama gore do svog oca i sve mu ispričala. Dvije minute kasnije dotrčao je on dolje do nas s revolverom u ruci, spreman da nas otpremi na onaj svijet. Da se nije umiješao zapovjednik lađe, vjerojatno bi to i učinio. To je bio moj prvi pokušaj evangeliziranja. Sada sam znao da se trebam bojati protestanata!

Pravi farizej

U Americi sam nakon toga proveo tri godine u teološkom sjemeništu dominikanaca u Louisiani, a zatim neko vrijeme na Sveučilištu naše Gospe (Notre Dame University).

Uskoro nakon zaređenja postavljen sam za kapelana u jednoj od najvećih župa grada New Orleansa u Louisiani. U toj sam službi proveo devet godina. Godine 1932. postavljen sam za svećenika te župe. Neumorno, marljivo i uspješno radio sam ondje šest godina. U župi se povećavao broj vjernika, bogoslužja su bila posjećenija, podjeljivano je više sakramenata i primano više novca. Kada sam stupio u svećeničku službu u crkvenoj školi je bilo otprilike četiri stotine i pedeset učenika. Dvije godine kasnije bilo ih je više od tisuću. Skrbio sam za to da stotine siromašne djece besplatno prime religijsku izobrazbu.

Dominikanski red iz počasti mi je dao službu nadstojnika u domu dominikanaca, koji je bio spojen s crkvenom zgradom. Tu smo zajedno živjeli nas petorica svećenika i dvojica laika. Bio sam i ispovjednik u više ženskih samostana, što pokazuje koliki sam ugled uživao kod nadbiskupa, kod svojih religijskih predstojnika i u svojoj župi. Uistinu sam bio pravi "glavar farizejâ", kojemu je trebao osoban susret sa živim Kristom.

Neočekivan obrat

U šestoj godini svog služenja u župi počeo sam sumnjati u ispravnost nekih nauka (doktrina) Rimokatoličke crkve. Najprije nisam više mogao vjerovati da svećenik tijekom ispovijedi ima vlast oprastati grijeh. No nisam više mogao smatrati istinitim ni nauk o transsubstancijaciji (pretvorbi), po kojem je Krist zaista tjelesno prisutan u hostiji i u kaležu.

Moja vjera u Rimokatoličku crkvu sve je više slabila. Budući da sam osjećao da više ne mogu živjeti kao licemjer, bavio sam se mišlju da se odrekнем svećeničke službe. Tada se Bog pomoću životnih okolnosti pobrinuo za povoljnu prigodu. Naime, general dominikanskog reda izdao je naredbu po kojoj su svi španjolski svećenici dominikanci u Louisiani morali napustiti svoje župe i prepustiti ih američkim dominikancima. Jedni su bili premješteni u Španjolsku, a drugi na Filipine. Napustio sam svoju župu bez ikakve ljtunje, jer sam osjećao da iza tog neočekivanog obrata stoji Božja ruka. No ustezao sam se od toga da napustim tu zemlju, koja mi je postala

drugom voljenom domovinom. Tako sam napustio svećeničku službu i završio na strmom putu grijeha.

Ali negdje na tome putu Bog mi se smilovao i spasio me od bijednog svršetka. Godinu i pola bjesnjela je u mojoj duši užasna borba. Više puta sam bio u iskušenju odvratiti se od Boga i svih svetaca. No tada sam se prisjetio Petrovih riječi: “Gospodine, kome ćemo ići? Ti imaš riječi vječnoga života.”

Svijet sa svim svojim zadovoljstvima i privlačnostima nije mogao ispuniti prazninu u mojem srcu pa sam, nakon što sam svoju sreću uzalud pokušavao naći u stvarima ovoga svijeta, spasenje svoje duše pokušao potražiti u jednom samostanu na Floridi. Namjeravao sam se potpuno predati Bogu u samoći samostanskog života i pokopati svoje “ja” među tim svetim zidovima i na taj način steći i zaraditi svoje spasenje. Smatrao sam da će mi u osami samostana Bog zasigurno podariti tu sigurnost spasenja i mir duše, za čime sam tragao.

To je bila moja namjera, ali je Bog imao druge nakane sa mnom. Otada pa nadalje bilo je očigledno da me vodi Božja ruka i upravo sam u samostanu upoznao evanđeosku vjeru.

Nadahnuta Božja riječ

Neko vrijeme radio sam u knjižnici samostana, u kojoj je bio jedan osobit ormar s natpisom “Zabranjene knjige”. Jednoga dana me svladala znatiželja pa sam otključao taj ormar. U njemu je bilo šest ili sedam knjiga, koje sam pročitao jednu za drugom. Bile su to vjerske knjige u kojima su izneseni razlozi zašto Rimokatolička crkva nije istinska Crkva Isusa Krista.

Počeo sam čitati i Bibliju. Do tada mi Biblija nije mnogo značila. Ona je, doduše, bila nadahnuta Božja riječ, ali mi je bilo rečeno da razum običnog čovjeka ne može spoznati pravo značenje onoga o čemu ona govori. Mislio sam da samo neki viši razum nepogrešivog autoriteta može iznaći što je Duh Sveti htio reći kad je nadahnjivao svete pisce pa sam, stoga, unaprijed oklijevao čitati Božju riječ te je razumijevao samo onako kako ju je taj nepogrešiv autoritet razumio i uobličio u rimokatoličkim časoslovima i molitvenicima.

Čitanje Biblije mi je u osami samostana sve više i više postajalo izvorom utjehe i novih misli pa sam počeo razumijevati stvarno značenje nekih od biblijskih redaka koje ranije gotovo nisam ni primjećivao. Osobito su mi poticajni bili sljedeći redci: *Jer jedan je Bog, i jedan je posrednik između Boga i ljudi: čovjek Krist Isus, 6 koji je sebe samoga dao kao otkupninu za sve, za svjedočanstvo u svoje vrijeme* (1. Timoteju 2,5-6). *Milost sa svima onima koji ljube našega Gospodina Isusa Krista u iskrenosti. Amen* (Efežanima 6,24). *Vjeruj u Gospodina Isusa Krista i bit ćeš spašen ti i tvoj dom* (Djela apostolska 16,31).

Duh izričito govori da će u posljednjim vremenima neki odstupati od vjere priklanjajući se zavodničkim duhovima i đavolskim nacima, licemjerno lažući ožigosani u vlastitoj savjesti, zabranjujući ženiti se i namećući suzdržavanje od jela koja je Bog stvorio da ih sa zahvalnošću uzimaju oni koji vjeruju i poznaju istinu. Jer svako je Božje stvorenje dobro i ne treba odbaciti ništa ako se uzima sa zahvalnošću (1. Timoteju 4,1-4).

U to doba je u vrtu moje duše bilo posijano sjeme Božje riječi. Do duše, pokušavao sam ugušiti to sjeme tijekom klijanja, ali je ono ralo i jednog je dana trebalo donijeti plod.

Baveći se crkvenom poviješću (poučavao sam tome mlade redovnike) sve sam više uviđao koliko je Rimokatolička crkva bila iskvarena u nauku i u djelovanju pa sam se u srcu sve više divio hrabrim vođama Reformacije.

Nakon dvije godine u samostanu nisam našao ni mir ni radost, za čime sam tragao. Što drugo da učinim?

Vojnik u američkoj vojsci

Nisam više htio ostati u toj sredini pa sam čeznuo za time da učinim nešto korisnije za ljude. Budući da je zemlja koja mi je postala drugom domovinom bila u ratu, odlučio sam učiniti ono najpoštenije što mi je bilo moguće: prijavio sam se u američku vojsku. Nakon temeljne obuke poslan sam u "Intelligence Training Center" u Camp Ritchie u državi Maryland. Za tu specijalističku obuku birani su samo najobrazovaniji. No naredbe smo primali od desetnikâ

i od vodnikâ, koji u građanskom životu vjerojatno nisu radili ništa drugo doli čistili ulice ili isprali suđe u restoranima. Govorili su vrlo sirovim jezikom, i što im je rječnik bio bogatiji nosili su više činove. Zahvaljujem Bogu za te muškarce, jer su me pripremali za moju buduću kršćansku službu tako što su me učili poniznosti, poslušnosti, podložnosti i duhovnom razumijevanju demokracije.

Neko vrijeme proveo sam u uredu vojnog kapelana. Taj kapelan, bojnik Herman J. Kregel, bio je duhovnik Nizozemske Reformirane

crkve, čovjek prosvijetljena razuma i zlatna srca. Uživao sam slušajući njegove nedjeljne jutarnje propovijedi, jer je govorio tečno i zanimljivo. I dok je moj razum pristajao uz njegova potanka i jasna objašnjenja doktrinarnih pitanja, srce mi je bilo privučeno njegovim uzornim ponašanjem, njegovom dobrotom, ljubavlju prema bližnjemu, širokogrudnošću i neusiljenošću. Prvi put sam zapazio da jedan protestantski duhovnik može biti sretan i ispravan u svojoj vjeri i djelovanju.

Za razliku od drugih armija, u američkoj nema vabljenja pripadnika drugih vjeroispovijesti. Odnosi između protestantskoga kapelana i mene bili su srdačni u okvirima uobičajenog odnosa između kapelana i vojnika, ali ništa više. On nije imao ništa protiv toga da pribivam protestantskim bogoslužjima. Napoljetku, pravo pojedinca na slobodu vjeroispovijedanja bilo je jedno od prava za koja smo se zalagali u ratu.

Spasenje jedino putem vjere

Jedne nedjelje je bojnik Kregel propovijedao o nauku apostola Pavla, to jest da se spasenje dobiva jedino putem vjere. Sve dotad

ja sam se čvrsto držao svog uvjerenja da se spasenje postiže na temelju dobrih djela. Nakon bogoslužja otišao sam u njegov ured reći mu što mislim o njegovim “heretičkim” izjavama. Naoružan biblijskim retkom iz Jakovljeve poslanice 2,24 (Vidite, dakle, da se djelima čovjek opravdava, a ne samo vjerom) rekoh mu: “Ako je vaša tvrdnja točna, Jakov je u krivu; ako pak je Jakov u pravu, onda ste u krivu Vi i Pavao. Ili pak morate priznati da u Bibliji postoji proturječje.” Odgovorio mi je: “José, u Bibliji ne može biti proturječja, jer je njezin jedini autor Sveti Duh, a On ne može proturječiti samom sebi.” S time sam se, naravno, u potpunosti složio.

“Dakle,” nastavi on, “kad Pavao veli da spasenje dolazi jedino putem vjere, on to govori s Božjega gledišta, a Bog može čitati naše misli i vidjeti što nam je u srcu. Što se Boga tiče, mi smo spašeni u trenutku u kojem povjerujemo. Ali ta vjera je čin povjerenja, a ne samo razumsko pristajanje uz nekoliko doktrinarnih izjava. S druge strane,” nastavljao je objašnjavati kapelan, “kada Jakov tvrdi da spasenje dolazi i putem djela, on govori s gledišta ljudi, koji ne mogu čitati naše misli niti pak mogu vidjeti u naše srce pa im je, stoga, potrebno nešto vidljivo i opipljivo kako bi utvrdili je li netko spašen ili nije. Što se tiče ljudi, spašeni smo kad činimo dobra djela; ali ta djela nisu korijen, to jest uzrok, nego ishod spasenja.”

S tim sam se objašnjenjem mogao u potpunosti složiti. Posljednja razumska prepreka bila je prijeđena. U svojoj glavi postao sam vjerran i obećao sam Gospodinu da ću nakon vojne službe svoj život dati u službu protestantizma. Ali za takvu službu još nisam bio podoban. Moj se razum obratio, ali je moje srce ostalo nedirnuto.

Grešnik se spašava

Molio sam se za svjetlo, čitao i proučavao, a u slobodne dane posećivao sam različite crkve u Marylandu i Pennsylvaniji. Htio sam utvrditi koja mi od njih najviše odgovara s biblijskoga gledišta.

Tijekom svojih izleta u Baltimore susreo sam ženu koja mi je kasnije postala životnom družicom: jednu baptisticu duboke vjere. Imala je privlačnu osobnost, izvanredan smisao za šalu i tankoćutno srce koje je ljubilo Krista. Naše kratkotrajne zaruke završile su

izvanredno sretnim vjenčanjem, koje je obavio jedan baptistički propovjednik u jednoj od baptističkih crkava. Moja draga supruga nije mi mogla podariti spasenje, ali mi je šest mjeseci nakon vjenčanja naš milosrdan Bog dao da nađem vječno spasenje.

U jesen 1944. godine postavljen sam za prevoditelja južnoameričkih časnika koji su studirali na vojnoj akademiji u gradu Fort Riley u Kansasu. Uz vojni istraživački rad istraživao sam i u duhovnom smislu, to jest tragao za istinom. Navečer jedne subote naletio sam na skup Vojske spasa, koji se održavao na ulici grada Junction City u Kansasu. Moji prvi osjećaji bili su ravnodušnost i prezir. No tada me nadnaravna sila ponukala da pažljivo pratim daljnji tijek sastanka. Neka mlada članica Vojske spasa iznijela je prodornu poruku, koju je završila pozivom okupljenima da vjeruju u potpuno dostatnu Kristovu žrtvu. Zatim je navela Isusove riječi iz Ivanova evanđelja 5,24: *Zaista, zaista, kažem vam: Onaj tko sluša moju riječ i vjeruje onomu koji me poslao ima život vječni i ne dolazi na sud, nego je prešao iz smrti u život.* U tome trenutku osjetio sam kako putem nadnaravne sile prodirem iz smrti u život. Pao sam na koljena, priznao Krista Gospodarom svog života i primio ga kao svojeg Spasitelja. Što se dogodilo i kako se dogodilo, ne mogu objasniti; jedino mogu zajedno s onim slijepcem iz evanđelja posvjedočiti: *Jedno znam: bio sam slijep, a sada vidim* (Ivan 9,25).

Zbog očigledne promjene koja je nastala u mom životu nisam mogao poricati moć Svetoga Duha. U mom se životu zbilo nešto i više nisam bio isti čovjek. Zavolio sam ono što sam ranije mrzio i zamrzio ono što sam ranije volio. Nekome tko se nije rodio nanovo to može djelovati kao ludost, *jer naravan čovjek ne prima ono što je od Duha Božjega: jer mu je to ludost; i ne može to spoznati, jer treba duhovno prosuđivati* (1. Korinćanima 2,14). Moj život je od toga dana bio otvoreno svjedočanstvo preobražavajuće sile Svetoga Duha. Bio sam milošću spašen grešnik.

Propovjednik Evanđelja

Uskoro nakon vjenčanja odselili smo supruga i ja u Blue Ridge Summit, u brdovit kraj koji dijeli Maryland od Pennsylvanije. Pa-

stor tamošnje prezbiterijanske zajednice, C. P. Muyskens, bio je negdašnji školski kolega kapelana Kregela. I on je ranije bio duhovnik Nizozemske reformirane crkve. Redovito smo pohađali njegovu crkvu i istinski smo cijenili njegovu veliku darovitost kao propovjednika i pastira. Kad smo ga posjetili u njegovu domu duboko nas se dojmio njegov kršćanski obiteljski život. On svoju religiju nije ograničavao samo na propovjedaonicu, nego ju je provodio i u svakodnevicu. Kod njega sam našao nadahnuće, vodstvo i ohrabrenje, koje mi je bilo potrebno na mom putu od vojnika do propovjednika Evanđelja.

Premda sam 24. travnja 1945. godine još uvijek služio u vojsci, u prezbiterijanskoj crkvi u Blue Ridge Summitu posvećen sam za prezbiterijanskoga pastora. Dva mjeseca kasnije primio sam s čežnjom očekivan spis kojim sam uz pohvalu otpušten iz službe u vojsci Sjedinjenih Država.

U jesen iste godine upisao sam se na Princeton Theological Seminary, gdje sam stekao naziv doktora teologije. Godina koju sam proveo ondje, nesumnjivo je bila najljepša godina mog života. Ondje sam dobio duhovnu izgradnju, zajedništvo s kršćanima, intelektualni poticaj i imao duboka duhovna iskustva. To razdoblje bilo mi je ono što je nekoć apostolu Pavlu bilo vrijeme koje je proveo u Arabiji. Kada okolnosti u tom učilištu usporedim s onime što sam proživio kao mladić u katoličkom sjemeništu, razlika je golema. Strah, stroga pravila i neprestan nadzor uzmaknula su pred ljubavlju, radošću i slobodom Božjeg djeteta.

Nakon svog obraćenja je José Fernández bio vrlo djelatna u naviještanju Evanđelja, osobito na istočnoj obali Sjedinjenih država i među ljudima španjolskoga govora. Danas je kod Gospodina.